

Preken 16. sept 2012

16. s i treenighet. i Fjellhamar kirke

Kapellan Elisabeth Lund

I dag har vi en kort prekentekest. Den er avslutningen på det vi kaller saligprisningene, og de igjen er begynnelsen på bergprekenen i Matteusevangeliet.

Jesus gikk en gang opp på et berg, der satte han seg ned og underviste de menneskene som samla seg rundt ham.

Det er snart 2000 år siden, men mye av det han sa har fått dype røtter i oss og i vår måte å tenke på i dag. Samtidig er det fortsatt utfordrende.

Han lærer oss om ærlighet, om å gjengjelde ondt med godt, om å elske våre fiender, at alt vi vil at andre skal gjøre mot oss, skal vi gjøre mot dem. Sånne ting. Han lærer oss om kjærlighet.

Og hele denne revolusjonerende talen starter med saligprisningene, som begynner sånn:

"Salige er de som er fattige i ånden, for himmelriket er deres."

Salig er et merkelig ord, men det greske ordet som brukes (makarios) er ikke så lett å oversette. Det betyr lykkelig, men det handler om en tilstand som ikke kan knuses av noe. Ikke engang av døden. Hvis vi bruker det tilsvarende hebraiske ordet, kan det også bety velkommen. Det var nok fra språkteigen.

Saligprisningene sier iallfall noe om hvem som kommer inn i Guds rike, eller himmelriket som Matteus kaller det. Og det er ikke en liste over de som har et perfekt liv. De salige er de fattige og sørgende, de som hungrer og tørster etter rettferdighet, de barmhjertige og rene av hjertet.

Det er som om Jesus åpner dørene til sitt rike på vid gap. Han trøster de som lider, det er ikke de onde kreftene som seirer til slutt. Og så sier han samtidig noe om hva som er viktige verdier i hans rike.

Guds rike er for de som innser at de trenger Gud. De som er fattige eller tomme. Som er åpne for å få noe utenfra.

Guds rike legges i tomme hender. Det gis til de som ikke har.

Så kommer vi til avslutningen av saligprisningene, og til prekenteaksten i dag.

Det står skrevet i evangeliet etter Matteus i det 5. kapittel:

Salige er de som blir forfulgt for rettferdighets skyld, for himmelriket er deres.

Ja, salige er dere når de for min skyld håner og forfølger dere, lyver og snakker ondt om dere på alle vis.

Gled og fryd dere, for stor er lønnen dere har i himmelen. Slik forfulgte de også profetene før dere.

Slik lyder Herrens ord.

Der fikk vi den. Vi i denne lille bobla av et land. Selv om veldig mange her i Norge ikke føler seg lykkelige, så slipper vi unna mye av den lidelsen som store deler av verden er så full av.

Og virkelig forfølgelse av oss kristne, er ikke en del av hverdagen vår.

Må vi lide for å være salige? Må vi bli mislikt og forfulgt for å være gode kristne?

Skal vi gjøre alt vi kan for å provosere andre, så vi kan føle oss litt dårlig likt iallfall?

Selvfølgelig skal vi ikke det. Vi kan heller glede oss over at vi lever i et land med kristne verdier, og glede oss over alle som er positive til kristen tro.

Disse ordene, som Matteus bringer videre fra Jesus, er skrevet direkte til mennesker i en helt annen situasjon. Jesus sa noe som ville bli til stor hjelp for de jødekristne Matteus skrev til.

De, og mange andre av de første kristne, ble forfulgt. De ble snakka vondt om, de ble angitt og tatt til fange. De ble drept for det de trodde på. Og for dem var dette et viktig budskap, som de fikk erfare sannheten i.

Det er et budskap om en Gud som er tilstede midt i lidelsen og som ikke slipper oss selv om vi dør.

Og det er et veldig aktuelt budskap for en god del mennesker også nå i 2012. For eksempel i Egypt der mange kristne har blitt angrepet og drept.

En ung nonne der, som heter søster Maryam har fortalt:

"Jeg har fått fortelle mange om at vi tror på Jesus, som ofret seg selv og døde for oss. Som kristne kan vi bli kalt til å ta del i hans offer, ta del i den lidelsen Jesus gjennomlevde. For oss er det viktigere enn hevn".

Prekmenteksten i dag kan minne oss om at det finnes andre kristne som trenger vår støtte. Men den har også et klart budskap til oss om hva det vil si å følge Jesus. Kjernen i vår kristne tro er en Gud som lider og dør på korset, og som gjennom det vinner oppstandelse og evig liv. Det er det mest sentrale i troa vår, og derfor sier også Jesus: "Om noen vil følge etter meg, må han fornekte seg selv og ta sitt kors opp og følge meg."

Jesus ber oss om å fornekte oss selv.

Også vi som har kommet så godt i gang med selvrealiseringa vår. For det er det vi får høre at er viktig. Å få vist fram hvem vi er, og å få tid og mulighet til å gjøre det vi vil.

Hva skal vi som vil følge etter Jesus tenke om det?

Kors og fornektelse. Det er ikke akkurat noe du får lyst til å unne deg fordi du fortjener det.

Jeg tror disse ordene til Jesus har blitt misforstått en del opp gjennom historien. De har, noen steder og til noen tider, blitt forstått slik at man ikke kan nyte noe av det denne verden gir. Det har de fleste oppdaget at blir helt feil. Vi skal få nyte det livet Gud har gitt oss her og nå.

Men det er noe i verden som kan lede oss bort fra Gud. Mye vi mennesker kan tenke at er bra for oss, men som egentlig ødelegger livet. Som skaper en urettferdig verden.

Derfor er Jesus urovekkende kompromissløs.

Vi skal fornekte oss selv. Det greske ordet som brukes her (aparneomai) for å fornekte, er å vende seg bort fra. Det er det samme ordet som brukes om det Peter gjorde da Jesus ble tatt til fange. Han fornakta Jesus, han lot som om han ikke kjente ham.

Å fornekte seg selv betyr å vende seg bort fra seg selv.

Alle som er foreldre vet noe om det. Om å være fullt og helt opptatt av en annen. Alle foreldre vet noe om hva det er å fornekte seg selv. Hva det er å elske. Det vil si å være villig til å oppgi våre egne ønsker og vår egen vilje. Det er å dø bort fra seg selv.

Paulus skriver mye om dette. Om at det gamle mennesket må dø. Han skriver bla. til Kolosserne at de må la det jordiske i seg dø: ”hor, urenheter, lidenskaper, ondt begjær og pengejag, som ikke er annet enn avgudsdyrkelse.”

Paulus skriver også (Rom 6, 3) om at når vi blir døpt til Jesus Kristus, så blir vi døpt til hans død.

Det å bli dykka under vann i dåpen, sånn som bla. pinsevennene gjør, er et symbol på døden. Å bli begravd med Kristus. Det er total overgivelse til et nytt liv. Og når man reises opp igjen får man del i Jesu oppstandelse.

Selv om de fleste av oss bare fikk tre håndfuller vann over hodet da vi ble døpt, så har det like mye kraft i seg.

Da vi ble døpt døde det gamle mennesket, og vi fikk del i det evige livet. Vi ble vendt mot Gud. Omvendt. Klare til å følge etter Jesus. Vi ble disipler. Etterfølgere.

Luther snakket om å leve i dåpen hver dag, og om den daglige omvendelse. Det er mye som kan distrahere oss, og lokke oss til å følge vår egen vilje. Luther skriver om å hver dag minne oss selv om å vende oss mot Gud.

Å være en disippel av Jesus er å leve sammen med ham hver dag og bli mer og mer preget av ham og mer lik ham.

Katolikkene snakker om imitatio Christi. For dem er etterfølgelse en bestemt livsform. Det er å ligne Jesus ved å leve i fattigdom, ydmykhet og tjeneste.

Vi har noe av den samme tankegangen i WWJD-bevegelsen. Det er mange som går med armbånd der det står WWJD. What would Jesus do? Poenget er at man i alle forskjellige situasjoner i livet bevisst skal spørre seg selv om hva Jesus ville gjort.

Ikke hva jeg vil men hva Gud vil.

En av de gangene Jesus fortalte disiplene sine om at han skulle dø, sier Peter: ”Gud fri deg, Herre! Dette må ikke hende deg”.

For Peter er det kanskje en slags kjærlighetserklæring. Han har omsorg for Jesus, og det er ikke noe vondt i det han sier. Likevel snur Jesus seg mot ham og sier: ”Vik bak meg Satan! Du vil føre meg til fall. Du har ingen sans for det Gud vil, bare for det som mennesker vil”.

Sa han til Peter, som han da nettopp hadde kalt den klippe han ville bygge sin kirke på.

Vi mennesker vil helst slippe unna all lidelse.

Vil vi følge Jesus?

For Jesus gikk veien til korset. Det var kjærlighetens vei til livet.

Det er nettopp fordi han gikk den veien at vi vil følge etter ham. Han gjorde det for oss. Han gav alt for oss. Derfor kan vi gi alt for ham. Fordi han elsker oss, kan vi stole på at det til syvende og sist er best å leve sånn han vil vi skal leve. Leve i kjærlighet.

Det betyr ikke at vi er lovet å slippe unna all lidelse.

Å ta sitt kors opp betyr å følge Jesus også i lidelsen. Av og til er den tyngste veien den beste å gå. Jesus måtte dø for å vinne over døden.

Under det kommunistiske styret i Romania ble mange kristne fengslet. Jeg har hørt en del historier om hvordan det var. De som opplevde å bli tatt til fange forteller om at fengselet ikke kunne fange evigheten. Sjelen kunne ikke holdes fanget.

Midt i et miljø der det ble snakket om at Gud ikke eksisterte, kjente de Guds nærvær. Selv om de var i fengsel, fortsatte de å be og dele nattverden med hverandre, og flere av dem opplevde Guds nærhet mer intens enn noensinne. De opplevde seg salige som ble forfulgt for rettferdighets skyld. Og de visste at Kristus levde i dem. De hadde del i hans død og oppstandelse.

Denne kraften de kjente, beskrives godt med noe en av de rumenske kristne sa til fangevokteren sin før han skulle henrettes: " Ditt våpen er å drepe, mitt våpen er å dø". Salige er de som blir forfulgt for rettferdighets skyld, for himmelriket er deres. De rumenske kristne opplevde kanskje at de var salige, i en tilstand som ikke kan knuses av noe. Ikke engang døden.

Selv om vi mennesker helst vil slippe unna all lidelse, er det av og til veien å gå. Vi må av og til ta tøffe valg.

Ta vårt kors opp.

De rumenske kristne opplevde Guds nærvær i fengselet, men det er ikke alltid vi opplever at Gud er der når livet er som tøffest.

May leste fra Salme 13 i sta. "Hvor lenge, Herre? Vil du glemme meg for alltid? Hvor lenge vil du skjule ansiktet for meg?"

Det er en klagesalme, og det finner vi mye av i Bibelen. Mennesker som klager til Gud.

Mennesker som har det vondt og som opplever Gud som langt borte. Det var det Jesus også opplevde da han hang på korset. Han ropte ut: "Min Gud, min Gud, hvorfor har du forlatt meg". Det er jo sånn Gud kan oppleves av oss mennesker av og til. Som taus, fraværende og som en som ikke bryr seg. Det er en del av erfaringen vi mennesker har.

Men det er en strime av håp i at Jesus, og de andre som klager i Bibelen, retter klagen sin mot Gud. Det er ikke en klage ut i løse luften. Min Gud, min Gud. og Hvor lenge, Herre.

Og de siste ordene Jesus sier på korset, er en overgivelse i sin fars hender: "Far, i dine hender

overgir jeg min ånd". Det er når vi vender oss til Gud med det som er sant om livet vårt at det kan skje en forandring.

"Kom til meg alle dere som har strever og bærer tunge byrder, og jeg vil gi dere hvile", sier Jesus. Vi bærer så mange kors alene. Kom til meg, sier Jesus.

Vi har en Gud som tåler våre klager, en Gud som vil gi oss hvile. Det mange erfarer er at det som forandrer er når vi slipper Gud inn i våre lidelser. Når vi ikke bærer alene. Når vi åpner vårt indre rom for hans kors, da reises vi opp til å ta korset på oss. Guds rike legges i tomme hender. Det gis til de som ikke har.

Når katolikkene går inn i en kirke farer hendene automatisk over panne og bryst i et korstegn.

De korsner seg.

Noen av oss ikkekatolikker gjør det også. Og gjør man det ikke selv, så blir man iallfall tegnet med korset når man blir døpt og når vi lyser velsignelsen her i kirken.

Det betyr at vi tilhører den korsfestede. Det minner oss om det Jesus gav da han døde, om lidelsen. Om at Jesus ble korsfesta for meg.

Og det tomme korset minner om oppstandelsen, om seieren over døden.

Og så blir vi minna om vårt kors. Det korset vi er kalt til å bære.

Når jeg lyser velsignelsen, og tegner korset, til slutt i denne gudstjenesten, kan de som vil ta det imot ved å tegne korset på seg selv. Liksom si at ja, jeg vil ta mitt kors opp. Jeg vil, også i dag, snu meg mot Gud, og følge Jesus. Jeg vil være en etterfølger og leve i Guds kjærlighet.

Jeg vil ligne Jesus.

Gud elsker oss, og en viktig egenskap ved kjærligheten er at den får den elskende til å vende blikket bort fra seg selv og mot den elskede. Den ytterste konsekvens blir at ingen har større kjærlighet enn den som gir sitt liv for sine venner. Dermed er det den korsfestede Jesus som aller klarest viser Guds kjærlighet. Det er han som kan lære oss hva det er å elske.

Hva det er å fornekte seg selv, hva det er å kjempe for rettferdighet.

For det handler om kjærlighet. Om å vende seg bort fra seg selv og mot en annen. Mot Gud og medmennesker.

Og det forunderlige er at når man gjør det, så oppdager man at man har fått i pose og sekk. For når vi hele tiden vender oss mot Gud, mot han som har skapt oss, kommer vi i aller høyeste grad i kontakt med oss selv. Med vårt innerste. Med den vi er skapt til å være. Vi får kanskje ikke operert inn hakeimplantat, eller hjelp til å finne klær som viser kroppen vår fra dens beste side.

Men vi blir nye innenfra.

Det er virkelig selvrealisering. Sann selvrealisering.

” Hva vil det gagne et menneske om det vinner hele verden, men taper sin sjel?

Eller hva skal et menneske gi som vederlag for sin sjel?

For Menneskesønnen skal komme i sin Fars herlighet sammen med sine engler, og da skal han lønne hver og en etter det han har gjort. ”. (Matt 16)

Og det vi har gjort er å velge å følge Jesus. Å velge et liv i kjærlighet.

Vi lar oss ofte lokke til å begynne på andre veier, til å følge etter andre som reklamerer med gull og grønne skoger. Men hver dag kan vi få bestemme oss igjen. Jeg vil følge Jesus. Og på grunn av nåden, blir vi alltid tatt imot.

Vi er totalt avhengige av Jesus og det han har gjort for oss. Det legges i tomme hender.

Snart skal vi ferie nattverd sammen. Der får vi ta imot alt.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet til evighet.